

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Черкаської області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2025 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Черкаської області в I кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Черкаської області** в I кварталі 2025 року свідчать, що, незважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників та дорогі енергоносії, **респонденти очікували зростання обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та позитивно оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося зростання цін, натомість девальваційні очікування послабилися.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 10.0% (у IV кварталі 2024 року – «мінус» 10.0%) (графік 1), у цілому по Україні – 15.6%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** частка респондентів, які очікували, що зростання цін не перевищить 10.0%, становила 55.0% (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 39.7%. Головними чинниками інфляції респонденти називали воєнні дії, витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **девальвацію національної валюти нижчими темпами:** знецінення гривні відносно долара США очікували 70.0% респондентів (у попередньому кварталі – 80.0%), у цілому по Україні – 89.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 5.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 5.0%) (таблиця), у цілому по Україні – 4.7%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 10.0% (у IV кварталі 2024 року – 5.3%). Водночас респонденти очікували зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 12.5% (у попередньому кварталі – 16.7%) (таблиця), у цілому по Україні – 20.7% та 19.5% відповідно;
- **збільшення інвестиційних видатків** на виконання будівельних робіт та на машини, обладнання та інвентар вищими темпами: баланси відповідей – 25.0% та 20.0% відповідно (у попередньому кварталі – 15.0% та 5.0% відповідно) (таблиця), у цілому по Україні – 2.7% та 13.4% відповідно;
- **зменшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у IV кварталі 2024 року – «мінус» 15.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 0.6%;
- **зростання цін на товари / послуги, що купуються, та на товари / послуги власного виробництва:** баланси відповідей – 85.0% та 65.0% відповідно (у попередньому кварталі – 85.0% та 55.0% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, ціни на сировину та матеріали, курс гривні до іноземних валют та вартість трудових ресурсів. Вище, ніж у попередньому кварталі, респонденти оцінили вплив цін на світових ринках та податковий тиск (графік 7);
- **швидше зростання витрат на одиницю продукції та на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 75.0% і 70.0% відповідно (у попередньому кварталі – 45.0% і 42.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників та занадто високі ціни на енергоносії (вплив цього чинника значно посилюється) (графік 5).

За оцінками підприємств, їхні потреби в позикових коштах найближчим часом зростуть (графік 8). Респонденти, які планували брати банківські кредити, надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом не змінилися (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, значні коливання курсу гривні до іноземних валют, наявність інших джерел фінансування та надмірні вимоги до застави (вплив чинника значно посилюється) (графік 10).

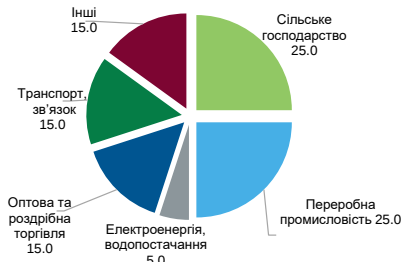
85.0% респондентів зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 89.1%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

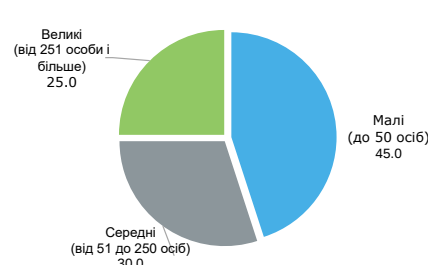
- **поточний фінансово-економічний стан задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у IV кварталі 2024 року – «мінус» 15.0%), у цілому по Україні – «мінус» 3.4%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%);
- **підприємства області були спроможні задовольнити неочікуване збільшення попиту за рахунок власних виробничих потужностей:** баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 15.0%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

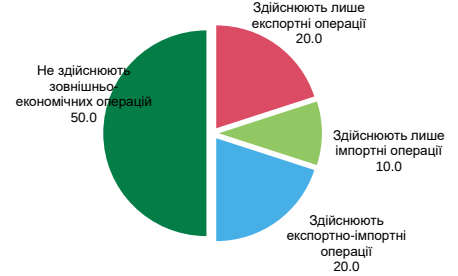
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

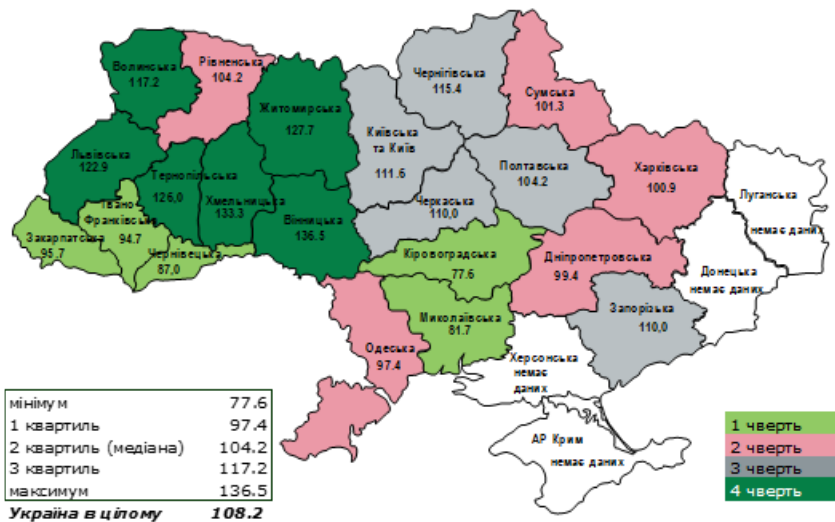

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 3 лютого – 3 березня 2025 року;
- опитано всього 20 підприємств;
- репрезентативна за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значень показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Черкаської області щодо їх ділової активності (за складовими)

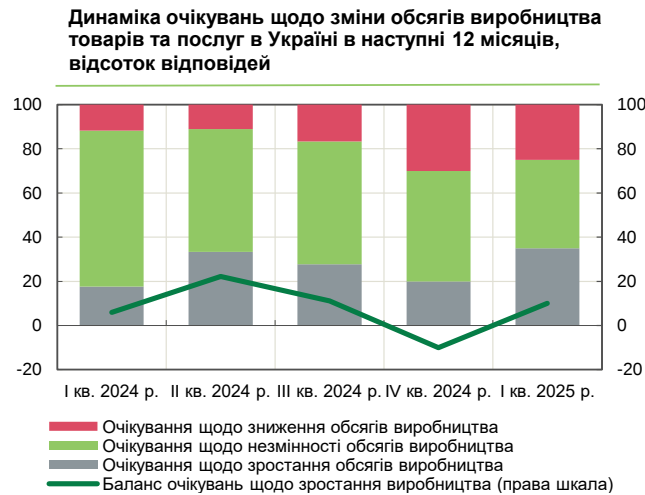
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	5.6	0.0	11.8	-5.0	5.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-5.6	11.1	33.3	5.3	10.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-11.1	-23.5	-11.8	15.0	25.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-16.7	-11.8	5.9	5.0	20.0
кількості працівників	-11.1	-11.1	-11.1	-15.0	-10.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

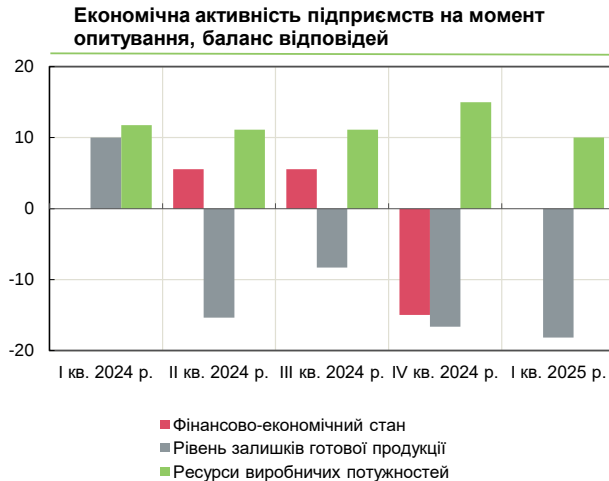
Графік 1

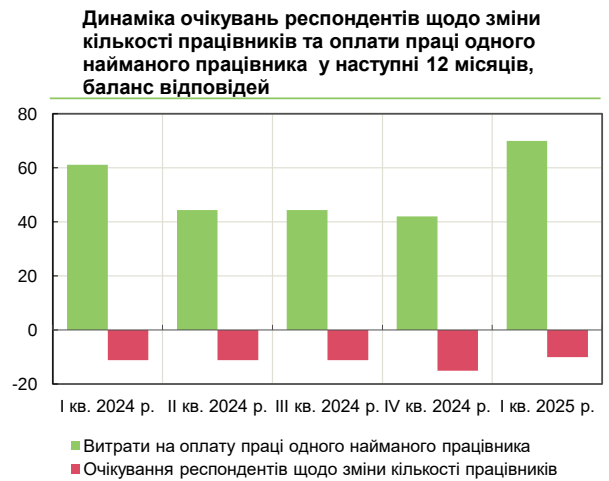
Графік 2

Графік 3

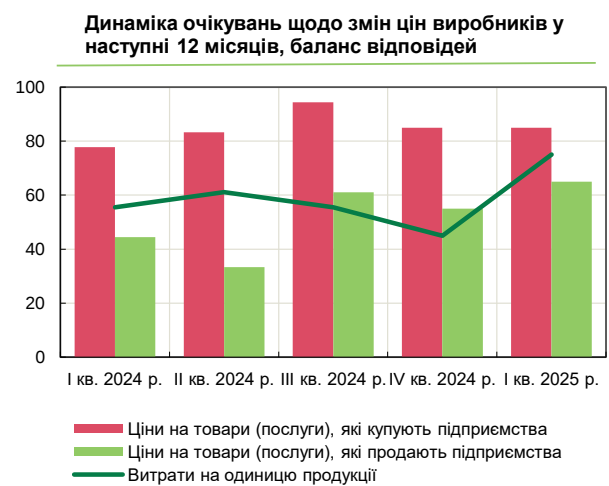
Графік 4

Графік 5

Графік 6

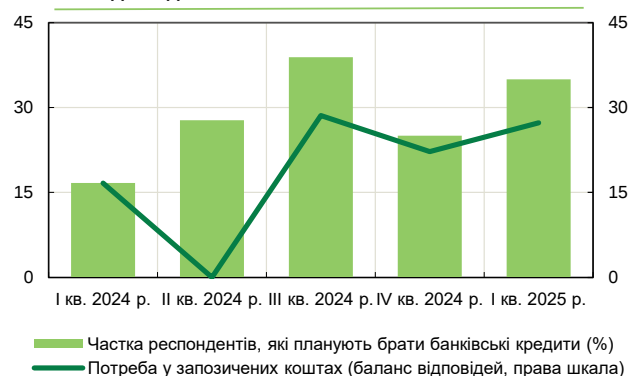
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

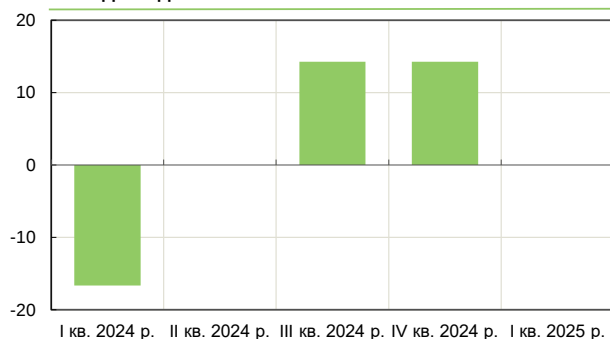
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

